

14ini03064

Memo

Aan: college van B&W

Cc:

Van: Melinda Meijer

Datum: 17 oktober 2014

Kenmerk:

Onderwerp: meerwaarde Ring van Europese IJzersteden

Inhoud

- Inleiding.....	blz. 1
- Onderwijs.....	blz. 1
1. Wijzer met IJzer.....	blz. 1
2. European Iron Academy.....	blz. 2
3. Internationalisering.....	blz. 2
4. Samenwerking.....	blz. 3
- Economie.....	blz. 3
- Kunst en cultuur.....	blz. 4
- Toerisme en recreatie.....	blz. 4
- Reactie politiek	blz. 5

Inleiding

Onze gemeente is in 2005 lid geworden van de Ring van Europese IJzersteden. We zijn lid geworden omdat we onze historie met ijzer willen verbinden met kunst- en cultuurbeleving in brede zin en met onze lokale- en regionale vrijetijdseconomie. De Ring was de afgelopen jaren een goed platform voor contacten, uitwisseling van ideeën en voor concrete gezamenlijke activiteiten.

Waar staan we nu? Waar willen we naar toe? Wat is daar procesmatig voor nodig?

In deze memo leest u over een aantal gerealiseerde en nog te realiseren projecten die zijn voortgekomen uit ons lidmaatschap in de Ring van Europese IJzersteden.

Onderwijs

1. Wijzer met IJzer

Historie

Het project Wijzer met IJzer is ontstaan in 2010. Tijdens het VONK IJzerfestival werden allerlei activiteiten georganiseerd rondom het thema ijzer. Aanleiding daarvoor was dat de jaarvergadering van de Ring van Europese IJzersteden in 2010 in de DRU Cultuurfabriek werd gehouden. Zo werden basisscholen uitgenodigd om met hun leerlingen (groep 8) te komen smeden en metaalbewerken in de SSP hal. In die week zijn ongeveer 750 leerlingen op bezoek geweest. Sinds die tijd wordt ieder schooljaar het project georganiseerd op DRU Industriepark waarbij leerlingen kunnen smeden, gieten, vormen en bewerken.

In 2014 is het project voor het eerst grensoverschrijdend uitgevoerd. Scholen uit de Duitse gemeente Alpen (Euregio Rijn Waal) namen deel in het project en zijn er over het totale project 680 leerlingen op bezoek geweest (inclusief studenten Anton Tijdinkschool en het Duitse Lemken, een bedrijf voor de productie van landbouwmachines). Daarnaast ook een aantal losse bezoekers zoals de Heimatverein Menzele die met 40 leden op bezoek kwam. Het internationale aspect zit vooralsnog in samenwerking met de Duitse gemeente Alpen (Euregio Rijn Waal). Daarnaast is het project ook besproken tijdens vergaderingen van de smeden van de Ring van Europese IJzersteden. De smeden kunnen worden uitgenodigd om te komen kijken naar dit soort projecten en het kan worden uitgerold over de verschillende lidsteden van de Ring.

Visie

Landelijk gezien is de technieksector aan een opmars bezig wat betreft promotie voor haar vakgebied. Studenten (jongens maar ook meisjes) kiezen tegenwoordig steeds meer voor een technische studie omdat daar veel vraag naar is. De maakindustrie heeft behoefte aan voldoende en goed opgeleide vakmensen.

Leerlingen van groep 8 krijgen meer bekendheid met de techniek van metaalbewerking en smeden en kunnen daardoor een bewustere keuze maken voor deze techniek in het vervolgonderwijs. Zij ondervinden dat techniek ook betekent ontwerpen, onderzoek en deskstudies doen. Bovendien sluit het project aan bij de filosofie van ICER. De leerlingen komen direct in aanraking met techniek van nu en de toekomst, en kunnen zien hoe het in het verleden werd opgepakt in het Nederlands IJzermuseum. Als vervolg op Wijzer met IJzer kunnen studenten van diverse MBO of HBO opleidingen uit de omgeving in ICER, naast de functie van publieksattractie gericht op informeren en inspireren van jongeren voor een baan of opleiding in de techniek, terecht voor het uitvoeren van praktische opdrachten.

Aanbeveling

De reacties van de deelnemende scholen zijn tot nu toe positief en enthousiast. De organisatie van het project loopt sinds 2014 niet meer via de gemeente maar via Mondra Opleidingen BV. Aanbevolen wordt het project Wijzer met IJzer voort te zetten om continuïteit ervan te waarborgen.

2. European Iron Academy

Historie

De laatste jaren hebben de smeden van de Ring regelmatig gesproken over een Europese IJzer Academie waar smeden een vervolgopleiding kunnen volgen en zich kunnen specialiseren in een bepaalde richting zoals bijv. restauratie. Tot nu toe bestaat deze opleiding nog niet. In april 2014 hebben 7 partners uit de lidsteden van de Ring een EU aanvraag ingediend voor de oprichting van een European Iron Academy. Deze partners zijn Mondra Opleidingen Nederland (Cees Pronk), Raseko Finland, Europäisches Zentrum für Zeitgemässe Metallgestaltung Duitsland, Muzeum Komenskeho Tsjechië, Tannhäuser Schmiede Oostenrijk, Associazione Autonoma per la Biennale d'Arte Fabbriale Italië en de Ring van Europese IJzersteden. Tijdens een vergadering van de smeden van de Ring is een werkgroep gevormd die zich bezighield met het invullen van deze aanvraag.

Visie

De eerste stap (aanvraag 2014-2016) is een methode opzetten om competenties (technische vaardigheden en soft skills) te visualiseren en deze meetbaar te maken. Daarnaast een methode voor duidelijke communicatie (bijv. eigen website) en een overeenkomst van begrip creëren. We moeten een inventarisatie van niveaus van de verschillende onderwijsmogelijkheden in Europa maken en proberen om die verschillende niveaus te relateren naar één Europese schaal.

De tweede stap (applicatie 2016-2019) is om tot een vervolgopleiding te komen voor de basis studies smeden die al bestaan in Europa. Wij willen deze studies verbinden, zodat het duidelijk zal zijn voor studenten waar ze moeten zijn voor een vervolgopleiding. De inhoud van het follow-up onderwijs zal worden ingevuld. De specialiteit in elk land is gericht op de markt (de vraag). Ontwerptechnieken zullen worden geïmplementeerd in deze opleiding. De specifieke technieken per land zijn belangrijk. We moeten onze technieken verbeteren door het uitwisselen van kennis en ervaringen.

Aanbeveling

In DRU Industriepark zijn mogelijkheden om deze European Iron Academy een plek te geven. Hierin wordt samengewerkt met Bedrijfstakschool Anton Tijdink en Graafschap College Doetinchem. Daarnaast heeft ICER allerlei mogelijkheden om studenten op weg te helpen. Ook hier ontstaat verbinding tussen onderwijs en het bedrijfsleven. Aanbevolen wordt om de European Iron Academy vorm te geven.

3. Internationalisering

Historie

In november 2013 hebben twee leraren van het Isala College Silvolde een gesprek gehad met wethouder Corinne Sluiter en Melinda Meijer en het project internationalisering, zoals het bij het Isala College vorm krijgt, toegelicht. Het Isala College heeft advies gevraagd bij de gemeente Oude IJsselstreek.

Visie

Onze maatschappij wordt steeds internationaler. Niet alleen Europa gaat een steeds grotere rol spelen, maar de hele wereld. Het is goed om leerlingen voor te bereiden op deze tendens in onze maatschappij. Het ligt immers voor de hand dat deze leerlingen tijdens of na hun vervolgopleiding hier

veelvuldig mee te maken krijgen. Op het Isala maakt de leerling in de internationale stroming kennis met veel (internationale) aspecten die hem de rest van zijn leven kunnen helpen. Hierbij valt te denken aan versterkt talenonderwijs, wereldoriëntatie bij economie, aardrijkskunde, geschiedenis en maatschappijleer en kennis van Europa/ Brussel maar ook van de hele wereld. Op deze manier krijgt de leerling alvast een goede basis voor onze internationale wereld.

In maart 2014 zijn lidsteden van de Ring van Europese IJzersteden benaderd samen te werken in het project internationalisering met het Almende Isala College in Silvolde. Er zijn inmiddels enkele positieve reacties binnengekomen.

Aanbeveling

De leerlingen gaan samen aan de slag en maken kennis met allerlei verschillende internationale aspecten die hen in de rest van hun leven kunnen helpen. Grensoverschrijdend denken maakt een belangrijk onderdeel uit van internationalisering. De Ring van Europese IJzersteden is hiervoor een goede opstap. Ook de gemeente draagt projecten aan waarbij de hulp van leerlingen kan worden ingezet. Aanbevolen wordt de Ring van Europese IJzersteden als netwerk blijven gebruiken voor deze internationale projecten.

4. Samenwerking tussen (hoge)scholen en universiteiten in de Ring specifiek met ICER

Historie

In 2013 is de vraag gesteld of samenwerking mogelijk is met andere hogescholen in de steden van de Ring. Deze vraag is wel ter sprake gekomen tijdens het invullen van de aanvraag oprichting European Iron Academy, die zich echter richt op MBO niveau, maar niet tijdens de jaarvergadering van de Ring in 2013.

Visie

Het concept van het science center ICER is gebaseerd op een nauwe samenwerking met het bedrijfsleven en het HBO/Universitair Onderwijs. De culturele componenten versterken de aantrekkingskracht van het centrum, van het bedrijfsleven en andersom.

Daarnaast is het goed om ook MBO studenten hierbij te betrekken, helemaal wanneer een European Iron Academy van de grond komt in Europa.

Aanbeveling

We willen graag de verbinding tussen het onderwijs en het bedrijfsleven versterken en zoeken daarom naar meer samenwerking met (hoge)scholen en universiteiten.

Economie

Samenwerking/ toelevering en handel tussen bedrijven die in verschillende steden zich bezighouden met de ijzerindustrie of daaraan gerelateerde producten.

Historie

Samenwerking met het bedrijfsleven is aan de orde gekomen als verkenning op het toekomstplan dat in 2010 verscheen. Hierin kwam naar voren dat grote bedrijven al gebruik maken van netwerken binnen hun branche en de Ring niet zagen als een toegevoegde waarde. De link voor de Ring is ijzer en smeden waarbij het gaat om gemeenten en niet specifiek om een netwerk voor bedrijven. Toch werd door leden in 2013 is de vraag gesteld welke mogelijkheden er zijn om samenwerking tussen bedrijven binnen de Ring van Europese IJzersteden te stimuleren.

Visie

Vanuit de provincie Gelderland is voorgesteld om een onderzoek te laten doen naar de ontwikkeling van de economie in de Achterhoek. Hierbij wordt vooral gekeken naar samenwerking met de Ring van Europese IJzersteden en wat dit zou kunnen opleveren voor de regio. Het onderzoek kan via een INTERREG Vb aanvraag ingediend worden bij de Euregio en wellicht bij de EU.

Het onderzoek zal vooral moeten uitwijzen op welke wijze de Ring een rol kan spelen als het gaat om economische bloei in de regio. Daarnaast zal het onderzoek moeten uitwijzen of er mogelijkheden zijn tot samenwerking tussen (hoge)scholen en universiteiten. Een (HAN) student zou het onderzoek kunnen uitvoeren en daarbij direct contact kunnen zoeken bij bedrijven uit de steden van de Ring. Samenwerking tussen bedrijven zal voor de regio veel kunnen opleveren bijv. werkgelegenheid,

stimulering van de handel maar ook innovatie en kennisdeling tussen bedrijven onderling en het onderwijs. Onderzoek zal uitwijzen of er redenen zijn voor deze samenwerkingen.

Aanbeveling

De grondstof ijzer is voor Oude IJsselstreek de bakermat van de lokale economie en onderdeel van de maakindustrie in de regio. Relatiemanagement is belangrijk in dit geval: het is goed om dit te delen met andere gemeenten en bedrijven ook over grenzen heen. Aanbevolen wordt om regelmatig contact op te nemen met metaalverwerkende bedrijven in de lidgemeenten en ze bekend te maken met de Ring van Europese IJzersteden zodat de mogelijkheid van uitwisseling van kennis en ervaring ook tussen deze bedrijven ontstaat.

Kunst en cultuur

Historie

Tot nu toe is er een aantal festivals georganiseerd in onze gemeente te weten Oer Kracht (2007) en VONK IJzerfestival (2010). Ook is in september 2009 een delegatie uit Oude IJsselstreek op bezoek geweest in Iron Bridge (GB) om inspiratie op te doen met betrekking tot het thema ijzer. Samen met Stadt Isselburg is in 2007 festival Oer Kracht georganiseerd. De binnen tentoonstelling van ijzer- en metaalkunstwerken in de Badkuipenfabriek heeft ruim 70.000 bezoekers getrokken. Daarnaast hebben ongeveer 100.000 mensen de fietstocht langs de Oude IJssel gereden waar zo'n 150 internationale kunstwerken stonden opgesteld. Uit de tentoonstelling hebben wij kunstwerken aangekocht die verspreid in de gemeente onderdeel uitmaken van ons kunst- en cultuuraanbod. Ook hebben deze activiteiten veel internationale contacten opgeleverd.

Visie

In 2009 is de Cultuur Nota Met vuur voor Cultuur geschreven voor de periode 2009-2012. Hierin wordt aangegeven dat we Oude IJsselstreek niet voor onszelf moeten behouden maar de schoonheid ervan mogen delen met toeristen. We zorgen ervoor dat zij zich welkom weten. Meer dan voorheen wordt veel waarde aan een samenspel tussen particulier initiatief en overheid en tussen overheden onderling (ketensamenwerking) gehecht. In 2012 heeft de raad besloten deze nota ook de komende jaren te hanteren. Het lidmaatschap aan de Ring stelt de gemeente in staat deel te nemen in gezamenlijke projecten en ervaringen uit te wisselen met de aangesloten Europese steden die alle streven naar langdurige zorg en instandhouding van de regionale ijzer- en smeedcultuur.

Aanbeveling

Projecten die in de komende periode (kunnen) worden opgepakt zijn:

- Aanpassing van het kunstwerk Ring bij de baileysbrug in Uift. Dit is besloten in december 2013.
- Organisatie van een reizende tentoonstelling in de steden van de Ring.
- Huur door gemeente of bedrijven van kunstwerken gemaakt door smeden van de Ring.
- Organisatie vervolg ijzerfestival in 2015 of 2016 in samenwerking met ICER

Toerisme en recreatie

Historie

Toerisme en recreatie sluiten aan bij activiteiten die in de overige categorieën genoemd worden. Festival Oer Kracht leverde een grensoverschrijdende fietsroute langs de kunstwerken die werden tentoongesteld tussen Uift – Terborg – Isselburg. Daarnaast hangt bij binnenkomst in (bijna alle) kernen van Oude IJsselstreek een bord "Lid van de Ring van Europese IJzersteden". Dit geeft bezoekers een hartelijker welkom en aandacht voor de Ring van Europese IJzersteden.

Vrijtijdseconomie is een actueel thema binnen de regio Achterhoek. Authenticiteit is hierin cruciaal: IJzer is het hoofdthema voor Oude IJsselstreek (zie beleidsvisie lokaal TROP).

Visie

Het vrijetijdlandschap van de toekomst gaat er anders uitzien. Door bezuinigingen en andere ontwikkelingen verandert de rol van de overheid. Ondernemerschap wordt steeds belangrijker, samenwerking tussen overheden, ondernemers en beheersorganisaties is essentieel.

Oude IJsselstreek zoekt ook grensoverschrijdend steeds meer contacten op toeristisch niveau. DRU Industriepark is inmiddels te vinden binnen het project ERIH (European Routes of Industrial Heritage) en wordt op korte termijn aangegeven als ankerpunt voor regionale en grensoverschrijdende routes.

Op dit moment loopt een haalbaarheidsonderzoek naar Points of Interest (POI's) voor deze routes die aansluiting zoeken bij de Holland Route (in het westen) en de Industrie Kultur Route (Ruhrgebiet).

Op 6 mei werd ICER geopend en tegelijkertijd werd een start gemaakt voor het provinciale project Beleef de Spannende Gelderse Geschiedenis. Op meer dan 200 plekken komt de historie van Gelderland tot leven in 8 verschillende thematische tijdlijnen. DRU Industriepark is zo'n plek en is tevens een van de vier startpunten (entree ICER). Bij deze startpunten kunnen bezoekers op zoek naar meer inspiratie voor het beleven van de historie van Gelderland. DRU Industriepark maakt onderdeel uit van de tijdlijn Industrieel Erfgoed en vanuit die lijn kan zij een bijdrage leveren aan de Ring van Europese IJzersteden. De mogelijkheden die in ICER geboden worden passen goed bij een van de doelen van de Ring: kennis en ervaring op het gebied van ijzer uitwisselen en mensen stimuleren en inspireren.

Aanbeveling

Activiteiten die "ijzer-toeristen" trekken brengen meer overnachtingen en verblijf in onze gemeente. Het betekent ook meer mogelijkheden voor een bezoekje aan een toeristische activiteit in onze gemeente zoals bijv. rondvaartboot, rondleiding DRU e.d. Het één versterkt het ander. We kunnen arrangementen maken waarbij o.a. de verschillende attracties in DRU Industriepark met elkaar verbonden worden. Ook hierin samenwerking zoeken met ERIH.

Reactie politiek

Historie

In 2011 is er een 4 koppige raadsdelegatie naar Lipnik nad Bacvou (CZ) afgereisd voor een ontmoeting parallel aan de jaarvergadering. Een aanleiding hiervoor was de doelstelling van de Ring: *Gedurende vele eeuwen hebben ijzer. Staal en natuurlijke grondstoffen mensen over de grenzen heen verbonden. Met het onderhouden en versterken van regionale culturen van Europese steden en gemeenten wordt gestreefd naar een internationaal partnerschap en vriendschap in een vreedzaam Europa.* Tijdens de conferentie in Lipnik nad Bacvou is een eerste aanzet gegeven tot uitwisseling van raadsleden uit deelnemende gemeenten van de Ring. Met deze uitwisseling wordt een verdere invulling gegeven aan deze doelstelling van de Ring.

Het is een groeiproces waarbij ieder jaar meer raadsleden aansluiten bij deze raadsontmoeting. De gemeenten zijn enthousiast over deelname. In 2013 in Bienno Italië waren vijf gemeenten aanwezig. Dit jaar in Ovre Eiker Noorwegen slechts drie lidgemeenten onder andere door gemeenteraadsverkiezingen in diverse lidgemeenten en de hoge kosten. De raadsleden betalen deze kosten privé of gedeeltelijk via hun fractiebudget.

Visie

De vereniging heeft een unieke basis: als enige in Europa is zij verbonden aan een specifiek thema namelijk de cultuurhistorische verbondenheid door ijzer. We mogen trots zijn op deze culturele traditie en haar in ere houden. Het samen delen van geschiedenis waar we gezamenlijk deel van uitmaken. Dit onderdeel is niet uit te drukken in een economisch rendement, maar het levert wel maatschappelijk rendement op namelijk het delen van gemeenschapszin. De politiek is een verbindende factor tussen Ring en inwoners en waar nodig ook tussen bestuurder en smid.

Het blijft belangrijk om politieke thema's op internationaal niveau te bespreken:

- a. Dit geeft een soort teambuilding; er komen andere gesprekken over thema's op gang die ieder vanuit zijn eigen achtergrond bekijkt. Bovendien verstevigt het de contacten.
- b. Het maakt raadsleden los van hun eigen politieke rijksregelgeving of politieke omgeving en ze gaan anders tegen thema's aankijken
- c. Het delen van kennis en ervaring. Een raadslid neemt dit mee naar huis en verruimt daarmee zijn/haar eigen zienswijze die hun politieke ideeën beïnvloeden.

Aanbeveling

Tot nu toe zijn we te bescheiden; er mag meer bekendheid en PR aan gegeven worden bijv. via social media zoals Facebook. Dit kan ook door de verbondenheid aan te geven door een gezamenlijke fotoreportage te maken van de onthulling van de verschillende lid-sculpturen in de gemeenten en deze te plaatsen op Facebook, in de krant of nieuwsbrief. In andere lidsteden vind eenmaal per twee jaar een Biennale (smedenfestival) of ijzerfeest plaats. Dit kan ook in Oude IJsselstreek georganiseerd worden door samenwerking van verschillende instanties en inwoners. Hierbij moeten we op zoek naar

creatieve mogelijkheden. Daarnaast de raadsontmoeting ieder jaar parallel aan de jaarvergadering blijven organiseren.
